

VÅRD OCH OMSORG
Peter Storm

Vård- och omsorgsnämnden

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Kartläggning för att minska behovet av försörjningsstöd**Sammanfattning av ärendet**

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd 2020 beräknas utifrån prognos stiga med 19 % jämfört med 2019. Antalet pågående hushåll har under perioden januari till september ökat med ca 4 %.

Den största gruppen biståndstagare är ensamstående män utan barn som utgör 42 % av samtliga hushåll. Socialstyrelsens rapport om det ekonomiska biståndet 2018 visar att gruppen ensamstående män även på riksnivå utgör 42 procent av hushållen. Kostnaderna för utbetalt bistånd till gruppen beräknas för 2020 uppgå till ca 50 % av det totala ekonomiska biståndet.

Gruppen ensamstående män utan barn är som helhet heterogent sammansatt. Det som driver kostnader är den del av gruppen som står längst från arbetsmarknaden. Det är personer med omfattande missbruksproblem, psykiatriskt svåra tillstånd och även viss somatisk belastning.

Sala kommun har svårt att möta behovet hos dessa individer. Det finns idag ingen lågtröskelverksamhet med arbetsmarknadsfokus som direkt riktar sig mot gruppen. En verksamhet som riktar sig mot gruppen bör ha som syfte att personerna företrädesvis ska komma ut i egen försörjning. En möjlig väg är att som ca 80 % av landets kommuner tillskapa en komhall-verksamhet. Den byggs inte sällan upp kring enklare servicetjänster alternativt legoarbete från lokala aktörer. Inriktningen kan vara allt från långvarig arbetsträning till anställning med lönebidrag. Allt med syfte att under tiden på komhall fokusera på ett inträde på den reguljära arbetsmarknaden. En sådan verksamhet kan, med rätt förutsättningar, nå egen kostnadstäckning. Effekterna av verksamheten kan belysas ur flera perspektiv, varav två blir mer dominerande. Den direkta effekten för kommunen blir ett minskat utflöde av ekonomiskt bistånd. Kvar står dock kommunens ansvar för den del av lönen som inte täcks av lönebidraget. De personer som kan omfattas av en lönebidragsanställning är sådana som når den högsta lönebidragsnivån. Detta innebär att kommunens lönekostnader i de flesta fall kommer understiga det som normalt utbetalas som ekonomiskt bistånd. Personerna med lönebidragsanställning kan antingen komma ut i annat arbete. Alternativt kommer personernas lönebidragsanställning avslutas, men de kommer med hjälp av anställningstiden vara kvalificerade för ett inträde i arbetslöshetsförsäkringen. Det bidrar till att dessa personer, åtminstone inte direkt, inte har behov av hjälp via försörjningsstöd.

Vård och omsorg

Den indirekta effekten för kommunen och övriga samhället blir det minskade utanförskapet. Kostnaderna för utanförskapet är ofta långtgående och belastar kommun, region, rättsväsende och kriminalvård. Ett räkneexempel som Västra Götalandsregionen tog fram 2010 visar att 15 personer som räddas från ett utanförskap minskar kostnaderna för kommunens individ och familjeomsorg med ca 2,3 mkr per år. Om alla 15 fortsätter att vara i ett utanförskap för det med sig en kostnad för samhället på totalt drygt 7,6 miljoner kronor per år.

I ett tioårsperspektiv är den totala kostnaden drygt 70 miljoner om alla blir marginaliserade. Beräkningen inkluderar inte de samhällsförluster som uppstår när gruppen inte förvärvsarbetar och därmed inte bidrar till den gemensamma samhällsekonomin. Om det produktionsbortfall som uppstår när de inte kommer in på arbetsmarknaden läggs till samhällets kostnader beräknas dessa till totalt ca 100 miljoner kronor.